

EvaM@estra

of de semi-automatische en wederzijdse evaluatie van "maestro" en "alumno"

Kris Buyse & Gitta Torfs

Inleiding

Aan de Lessius Hogeschool kan je sinds jaar en dag terecht voor de opleiding Licentiaat Handelswetenschappen. Daarin moet elke student, naast de verplichte taalopleidingsonderdelen Communicatieve Vaardigheden (Nederlands), Zakelijk Frans en Zakelijk Engels, nog een derde vreemde taal kiezen, waarvoor hij de keuze heeft tussen Spaans, Duits en Italiaans.

Het profiel van dit laatste opleidingsonderdeel is als volgt:

- geen voorkennis vereist;
- 2 contacturen per week in het eerste jaar;
- 1,5 contactuur per week in het tweede jaar;
- 1 uur in het derde en vierde jaar, maar niet wekelijks (colleges van 2 à 3 uur).

De doelstellingen die wij vanuit de vakgroep Spaans vooropgesteld hebben zijn de volgende:

- zich vlot kunnen uitdrukken in "alledaagse" taalsituaties;
- een basiskennis economische woordenschat;
- een aanvaardbare grammaticale correctheid;
- een verzorgde uitspraak Spaans;
- communicatieve vaardigheden ontwikkeld hebben met de nadruk op het begrijpen van gesproken taal en het spreken;
- kennis hebben van de socio-economische en culturele realiteit van Spanje en Latijns-Amerika;
- een aantal attitudes en vaardigheden aangescherpt hebben en kunnen toepassen in het Spaans, zoals kritisch zijn, je mening durven te geven, in team werken, enz.

Het leek een bijna onmogelijke opdracht om op nauwelijks vier jaar en met een beperkt aantal contacturen de vooropgestelde doelstellingen te realiseren. Daarom besloot de vakgroep Spaans het volledige curriculum te hertekenen door de eigen ervaringen te toetsen aan recente studies over taaldidactiek. Het geheel werd "M@estro" gedoopt,

“Meester” in het Spaans – in al zijn betekenissen. Het gaat hier om een realisatie van Kris Buyse en Gitta Torfs, gestart in 1998 maar sindsdien continu in ontwikkeling omdat er elk jaar op basis van evaluaties verbeteringen in aangebracht worden.

Om emancipatorische redenen kreeg een van de “dochtermodules”, nl. die voor de semi-automatische (zelf)evaluaties, de naam “EvaM@estra” mee. Het is een software-onderdeel, ontwikkeld door K. Buyse en Mia De Wilde (coördinator software-ontwikkeling aan de Lessius Hogeschool). Een eerste, rudimentaire versie van de hand van K. Buyse werd voor het eerst gebruikt in 1998-1999. Voor het academiejaar 1999-2000 heeft M. De Wilde een uitgebreidere versie uitgewerkt. Ook dit onderdeel is continu in ontwikkeling.

Het is vooral over deze laatste module dat we het in deze bijdrage willen hebben, omdat ze een tot nu toe minder belicht onderdeel van begeleide zelfstudie vormt, nl. dat van de evaluaties en – vooral – de zelfevaluaties. Eerst schetsen we echter de theoretische basis voor het geheel.

Theoretische basis

De genese van het geesteskind M@estro duurde wat langer dan de obligate negen maanden. Gezien het kleine aantal contacturen en de uitgesproken communicatieve doelstellingen van de contacturen zelf, onderzochten we of een aantal traditionele maar noodzakelijke oefeningen (grammatica, woordenschat, uitspraak) door middel van software in de vorm van begeleide zelfstudie gerealiseerd konden worden. Daarom gingen we op zoek naar de voorwaarden waaraan educatieve taalsoftware moet voldoen om een “beter” leerresultaat te bereiken (Torfs 1997).

In een eerste fase werd gezocht naar een significante relatie tussen het aantal grammaticaoefeningen dat een student maakt op een computer en zijn/haar resultaat bij een schriftelijke eindtest. De correlatie tussen beide bleek bijna nihil te zijn: meer oefeningen leiden niet per se tot betere resultaten, ook al geeft het programma daarbij aan de student de nodige feedback.

De redenen daarvoor bleken, ook volgens Vermunt (1992), te liggen bij de aan het hoger onderwijs onaangepaste leerstijlen die een deel van de studenten aanwenden, o.a. onder invloed van bepaalde doceerstijlen zoals ex-cathedra onderwijs. Vermunt onderscheidt 4 leerstijlen (Fig. 1), waarvan vaak de ongerichte en de reproductiegerichte worden aangetroffen bij de studenten, in plaats van de volgens Vermunt voor het hoger onderwijs aan te raden toepassingsgerichte en betekenisgerichte leerstijlen. Deze laatste worden gekenmerkt door een meer gestructureerde aanpak van het leerproces en gepersonaliseerde en informatieverwerkende strategieën. Studenten die deze leerstijlen hantieren, hebben tevens meer oog voor externe en interne (of zelf)controle. Bovendien worden ze gedreven door een persoonlijke of professionele motivatie: “leren” beschouwen ze niet als iets verwards, of gewoonweg een *intake* van *input* door anderen aangeleverd om te slagen voor het examen, maar wel als een individueel opbouwen van kennis als voorbereiding op een professionele toepassing of ter bevrediging van een individuele behoefte.

Vermunt 1992

<i>betekenisgerichte leerstijl</i>	<i>toepassingsgerichte leerstijl</i>	<i>reproductiegerichte leerstijl</i>	<i>ongerichte leerstijl</i>
informatieverwerkende <i>strategieën</i> (relaties leggen, structureren, kritische verwerking vh materiaal)	concrete en gepersonaliseerde <i>strategieën</i> (iets concreet maken, verpersoonlijking)	<i>strategieën</i> : memoriseren, herhalen	ontbreken van procesgerichte <i>strategieën</i>
zelf <i>controle</i> vh leerproces	behoefte aan interne (persoonlijke) én externe (docent/expliciet materiaal) <i>controle</i>	nood aan <i>externe controle</i> van het leerproces	nood aan externe <i>controle</i> vh leerproces en aan intensieve samenwerking met andere studenten
* <i>leren</i> = individueel opbouwen van kennis * persoonlijke <i>motivatie</i> voor het leren	* <i>leren</i> = gebruik van kennis als voorbereiding op professionele toepassing	• <i>leren</i> = <i>intake</i> van <i>input</i> door anderen aangeleverd • <i>motivatie</i> = slagen voor examen	• verward, onduidelijk idee over <i>leren</i>

Fig. 1. Overzicht van de vier leerstijlen volgens Vermunt (1992) (eigen verwerking)

Daarnaast wees het onderzoek ook op een grotere noodzaak aan geïntegreerd taalonderwijs – i.e. met vooral aandacht voor het geheel van onderdelen waaruit een taal wordt opgebouwd – en aan de integratie van cognitieve en metacognitieve strategieën, zoals planning, inductie, controle en (zelf)evaluatie.

Uit Buyse (1998) leerden we dan weer dat de motivatie bij de studenten ook evenredig is met het ludieke en aangename karakter van het onderwijs. Taalonderwijs is vaak onvoldoende communicatief, dit wil zeggen: te weinig gericht op het reële taalgebruik en de cultuur in de brede zin van het woord. Het is vaak niet aangepast aan het studentenpubliek en nog minder aan het niveau van elk individu. Tenslotte blijkt dat men door modulair te werken meer studenten gemotiveerd kan houden én tegelijkertijd meer begeleide zelfstudie kan integreren. Om dit laatste te verwezenlijken wordt er best een systeem van motiverende permanente evaluatie uitgewerkt.

Een praktisch gevolg daarvan is dat het ons aangewezen lijkt het altijd maar krimpende aantal contacturen te besteden aan zo communicatief mogelijke taken en de minder communicatieve opdrachten over te hevelen naar begeleide thuisopdrachten – aan de hand van computer, slides en cassettes. Deze verschuiving past overigens in de huidige (taal)onderwijskundige trend waarbij de lesgever, o.a. dank zij de huidige elektronische middelen, steeds meer aan leerbegeleiding gaat doen in plaats van aan kennisoverdracht.

De M@estro-methode

Concreet hebben we aan de Lessius Hogeschool, dept. Handelswetenschappen, een nieuw curriculum Spaans uitgetekend waarin leermiddelen gebruikt en ontwikkeld worden die aan de hierboven vernoemde eisen voldoen:

- geïntegreerd (vb. in de grammatica-, woordenschat- en uitspraak oefeningen zit bijna altijd een communicatief element, en/of een stukje geopolitiek – kennis van land en volk – ; of nog: bijna wekelijks moeten de studenten met uitwissbare inkt een niet noodzakelijk communicatieve taak maken op een slide, waarbij de remediëring dan wel communicatief wordt opgevat: een 3-tal studenten wordt er uitgepikt om mondeling, aan de hand van hun slide, hun output voor de opdracht te komen voorstellen);
- modulair (vb. de leermiddelen voor uitspraak en woordenschat zijn zo opgebouwd dat elk publiek die elementen eruit kan selecteren die nodig zijn voor dat niveau en type van onderwijs);
- communicatief;
- met bijzondere aandacht voor cognitieve en metacognitieve strategieën;
- aangepast aan publiek en individu;
- systeem van motiverende permanente evaluatie (cf. infra);
- taakgericht;
- met begeleide zelfstudie;
- aangenaam (ludieke elementen inbouwen, variëren ...).

Als handboek hebben we gekozen voor een aan het studentenpubliek aangepast, geïntegreerd, communicatief en taakgericht leerboek.¹ Alle vaardigheden komen aan bod en er wordt veel aandacht besteed aan de cultuur van de Spaanssprekende landen. Bovendien moeten de studenten periodiek zichzelf én de methode evalueren. Dit boek wordt aangevuld met ander leermateriaal om deelaspecten van de vreemde taal buiten de aula verder in te oefenen:

- grammatica: via internet worden grammaticaoefeningen met automatische evaluatie en feedback aangeboden (vroeger via diskettes met automatische en continue evaluatie – d.w.z. dat het programma de student feedback en correctie aanlevert, en dat de scores van de student bijgehouden worden); ondertussen via onze website (cf. in fine), maar met een dubbel spoor: bepaalde oefeningen zonder continue evaluatie (met programma's zoals Hot Potatoes), andere met de mogelijkheid tot continue evaluatie, door het gebruik van leerplatformen zoals Blackboard en Perception;
- uitspraak: via een boek met cassette (eind 2002 met Cd-rom)² wordt zowel tijdens de contacturen maar vooral thuis aan een correcte uitspraak gewerkt; elk item wordt in de les ingeleid, dan wordt er thuis geoefend, en de week erop in de volgende les geremedieerd en getest;
- woordenschat: via woordenlijsten met aangepaste oefeningen³ voor thematische en gecontextualiseerde woordenschatverwerving; in het kader van het project ElektraVoc (Lessius Hogeschool/KUL) worden deze oefeningen op dit ogenblik omgebouwd tot een Call- en een Wallapplicatie (Computer/Web Assisted Language Learning); de voorlopige versies worden o.a. door onze studenten getest.

---

¹ E. Martín Peris en N. Sans Beus, *Gente, Libro del Alumno + Libro de Trabajo*, Difusión, Barcelona, 1997; vanaf 2000: *Colegas*, Difusión/Intertaa, 2000 (zelfde methode, maar speciaal bedoeld voor economiestudenten).

² K. Buyse en J.M. Conejo, *Uitspraak Spaans voor Nederlandstaligen*, Wolters Leuven, Leuven, 1996.

³ K. Buyse en N. Delbecque, *Vocabulario básico del español - Listas temáticas*, Wolters Leuven, Leuven, 1993/1999 (CD-ROM met oefeningen voorzien voor herfst 2002, toevoeging Frans voor herfst 2003).

De rode draad door het curriculum is de bewustmaking van cognitieve en metacognitieve strategieën. Via wekelijkse taken leren de studenten plannen, induceren, het leerproces controleren en bijsturen. Ze leren echter ook zichzelf evalueren: na elk onderdeel uit elk leermiddel mogen de studenten een evaluatie invullen van het ingestudeerde onderdeel en van de eigen progressie. Door middel van een dossier per student wordt het individuele leerproces opgevolgd en bijgestuurd, zowel collectief als individueel. Dit onderdeel van de M@estro-methode heet EvaM@estra.

De contacturen worden gereserveerd voor de bespreking van de wekelijkse taken die de studenten meestal op transparanten moeten voorbereiden en toelichten – reeds vanaf de eerste weken – en voor communicatieve oefeningen, gericht op het reële taalgebruik en uitbreiding van de kennis van de samenleving en cultuur.

De zelfstudie-elementen zijn distinctief voor zover ze ingebed zijn in een totaalvisie en een globale methode met begeleiding, met andere woorden, een “begeleide zelfstudie”.

EvaM@estra

Uit verscheidene studies (Vermunt 1992; Torfs 1997) bleek, zoals reeds vermeld, dat het aanwenden van (meta)cognitieve leerstrategieën zoals het plannen van het leerproces en de (zelf)evaluatie een positief effect hebben op het leerresultaat, op voorwaarde dat deze strategieën ingebed worden in een methode die de toepassingsgerichte en betekenisgerichte leerstijlen bevordert.

In dit deel wensen we specifiek in te gaan op het aspect “(zelf)evaluatie” in de M@estro-methode. De (zelf)evaluatie gebeurt op verschillende niveaus en op verschillende tijdstippen in het leerproces. We maken duidelijk het onderscheid tussen “evaluatie” en “zelfevaluatie”: de eerste term slaat vooral op de evaluatie van de verworven kennis, de cursus, de cursusonderdelen, de methode en de docent, de term “zelfevaluatie” heeft betrekking op de manier waarop de student zijn eigen kennis, vaardigheden, attitudes en progressie evalueert.

Zelfevaluatie

Uit Torfs (1997) kwamen de volgende (meta)cognitieve strategieën naar voren als “strategieën die over het algemeen een positief effect hebben op het leerresultaat”:

- * structuur leggen in de *input* en de *output*;
- * analyses maken en interpreteren;
- * externe bronnen gebruiken om iets te begrijpen;
- * het leerproces plannen, doelstellingen bepalen;
- * zelfevaluatie;
- * *self-monitoring*;
- * een taak plannen.

We stelden vast dat bepaalde studenten deze strategieën toepasten, spontaan of als resultaat van vroegere leerbegeleiding. De andere studenten daarentegen plaatsten ons voor een dubbele taak: enerzijds hen attent maken op het bestaan en het nut van die leerstrategieën, en anderzijds de toepassing van die zelfde strategieën inbouwen – via een gestructureerde aanpak – in de methode zelf. Ook volgens Vermunt (1992) is het in bepaalde gevallen nodig om “wrijvingen” teweeg te brengen om een student met een

minder succesvolle leerstijl te doen overstappen naar de – voor het hoger onderwijs – meer aangewezen leerstijlen. Vaak duurt het dan ook enkele maanden vooraleer een student deze nieuwe aanpak “nuttig” vindt en er voordeel uithaalt. “Motivatie” blijkt immers nog steeds één van de meest bepalende factoren voor leersucces te zijn.

Het deel “zelfevaluatie” in de M@estro-methode omvat twee belangrijke onderdelen: enerzijds de periodieke zelfevaluatie door de student met feedback van de docent en anderzijds de individuele studentenfiches.

a) Periodieke zelfevaluatie met feedback

Na elk hoofdstuk van het handboek geven wij de studenten de mogelijkheid om een evaluatieformulier in te vullen (Fig. 2). Dit betekent concreet dat elke student ongeveer maandelijks (aan het einde van elk onderdeel) zo’n formulier invult en aan de docent bezorgt. In de fiche wordt hoofdzakelijk gepeild naar de wijze waarop de student zijn leerproces ervaart en hoe hij zijn kennis van de verschillende cursusonderdelen op dat ogenblik inschat. In een eerste vraagstelling beoordeelt de student zijn medewerking tijdens de les, zijn algemene vooruitgang wat Spaans betreft en zijn moeilijkheden. Een tweede beoordelingslijst vraagt naar de kennis van de student inzake grammatica, woordenschat, uitspraak, het begrijpen van geschreven en gesproken teksten, schrijf- en spreekvaardigheid en kennis van geopolitiek. Een derde deel van het formulier behandelt meer specifiek de nieuwe *input* van het voorbije hoofdstuk en doet de student nadenken over de inhoud van deze nieuwe leerstof, de vaardigheden die hij ontwikkeld heeft, de wijze waarop hij de leerstof geassimileerd heeft en of hij extra oefeningen over bepaalde aspecten verlangt. In een laatste deel kan hij gerelateerde weboefeningen evalueren.

De zelfevaluatiefiche spreekt dus zowel de cognitieve als de metacognitieve aspecten van het taalleren aan. De student kan niet alleen de leerstof kritisch bekijken, structureren en – op basis hiervan – plannen maken voor extra oefeningen, hij kan ook zijn eigen leerproces maandelijks evalueren.

UNIDAD N° .....

Nombre y apellido :
Grupo :
Curso :

AUTOEVALUACIÓN

En general

Mi participación en clase	4	3	2	1
Mis progresos en español	4	3	2	1
Mis dificultades disminuyen	4	3	2	1

En particular

Gramática	5	4	3	2	1
Vocabulario	5	4	3	2	1
Fonética	5	4	3	2	1
Lectura	5	4	3	2	1
Audición	5	4	3	2	1
Escritura	5	4	3	2	1
Geopolítica	5	4	3	2	1
Conversación	5	4	3	2	1

DIARIO PERSONAL

La lección ..... es (muy / bastante / poco / nada) interesante.
Para mí lo más interesante es .....
Para mí lo menos interesante es .....

Lo más difícil es .....
Lo más fácil es .....

Querría hacer más ejercicios de ..... y menos de .....

Los ejercicios en la web sobre estos temas son útiles:

Descripción del ejercicio	4	3	2	1
	4	3	2	1
	4	3	2	1

Observación importante : .....

Fig. 2. Voorbeeld van een zelfevaluatiefiche

Uit onze ervaring is echter gebleken dat het invullen van de fiche niet voldoende is om de studenten te leren de verantwoordelijkheid van hun leerproces op zich te nemen. Een systematische klassikale bespreking van de beschikbare fiches (die gaandeweg door steeds meer studenten worden ingevuld) is noodzakelijk en leidt na enkele maanden bij een percentage van de studenten tot een daadwerkelijke verandering van hun leerattitudes. Bovendien weet de student dat wij bij de beoordeling van het eindexamen in het bijzonder zijn vooruitgang bekijken inzake de gesignaleerde tekortkomingen. Hij weet ook dat wij een kleine bonus toekennen als blijkt dat hij gericht heeft leren werken en op die punten vooruitgang heeft geboekt. Op die manier kennen wij op basis van objectieve gegevens een bonus toe die in het verleden vaak met de natte vinger werd toegekend.

De zelfevaluatiefiche werkt met icoontjes, wat enkele voordelen biedt:

- snelle herkenning van terugkerende elementen;
- kan ook op beginnenniveau gehanteerd worden;
- niet tijdrovend.

Er is echter ook een nadeel verbonden aan deze vorm van periodieke zelfevaluatie: daar de gegevens niet rechtstreeks statistisch verwerkbaar zijn – de antwoorden moeten omgezet worden in cijfermatig materiaal – is het zeer tijdrovend voor de docent. Dat heeft dan ook tot de overweging geleid om het ingeven van deze zelfevaluatiegegevens in de toekomst elektronisch door de student zelf te laten gebeuren via een intranet.

b) Individuele studentenfiches

De gegevens van de zelfevaluatiefiches worden door de docent verwerkt in de individuele studentenfiche (Fig. 3). Deze worden semi-automatisch gegenereerd door een speciaal daartoe ontwikkelde Accesapplicatie.⁴

Een studentenfiche kan men in vier grote delen opsplitsen: de identificatiegegevens van de student (studentennummer, naam, groep/klas, studiejaar, foto), een overzicht van de maandelijkse zelfevaluaties (waarbij de icoontjes vervangen werden door cijferscores), de resultaten van de permanente evaluatie en de feedback van de docent. Naast de behaalde scores verschijnt (automatisch) het gemiddelde resultaat en de mediaan van de groep/klas bij elk onderdeel.

Net zoals voor de zelfevaluatiefiches geldt ook hier de opmerking dat klassikale bespreking van het doel van de individuele fiches een noodzaak is. Idealiter krijgt elke student twee tot drie maal per academiejaar een bijgewerkte fiche.

De student kan een schat aan informatie halen uit zijn persoonlijke fiche.

In de eerste plaats vergelijkt hij de resultaten die hij behaalde op de verscheidene testen met het gemiddelde resultaat en de mediaan per test van de groep/klas waartoe hij behoort.

Een lijst met commentaren van de docent leert hem meer in detail waar zijn problemen zich situeren en aan welke onderdelen hij meer aandacht moet besteden. Ook positieve commentaren worden toegevoegd om zijn motivatie te verhogen.

---

⁴ Accesapplicatie, ontwikkeld op de Lessius Hogeschool door Mia De Wilde en Kris Buyse, 1999-2002.

Bovendien krijgt de student ook de resultaten van elk groot onderdeel van een test, zodat hij zijn scores voor een traditionele invuloefening kan vergelijken met die voor een vertaaloefening, een semi-vrije oefening of een vrije oefening (schrijfoefening). Elke oefening van een test wordt trouwens ook geëvalueerd op spelling, grammatica, woordenschat en eventueel geopolitiek (er zijn geen aparte oefeningen voor deze onderdelen).

15-Apr-02 9:00:27 PM

Lessius
HOGESCHOOL

Departement Handelswetenschappen

Ficha personal de español

Número 100354 **Nombre** Piompen Toon

Grupo de lengua nº Spaans 13 **Curso** 1K

Sinopsis de las pruebas

	Puntuación	Código	Media	Median
• Ortografía I (10 pt)	9		7.60	9.00
• Ortografía II (10 pt)	7		7.40	8.00
• Pronunciación (10 pt)	8		5.50	7.00
• Test de control, Gramática (20)	13		11.08	12.00
○ Gramática, 'completar' (8 pt)	5		4.77	5.00
○ Gramática, 'ej. semi-libre' (3 pt)	2		1.85	2.00
○ Gramática, 'ej. libre' (9 pt)	6		4.46	5.00
• Test de control, Vocab (15 pt)	10		9.69	11.00
• Test de control, Geopol. (5 pt)	4		2.92	3.00
• Test de control, Ortografía (15 p)	14		10.54	13.00
• Vocabulario I (10 pt)				

Sinopsis de las observaciones
 abuso de los pronombres personales
 género de los sustantivos
 buena participación en la clase
 conjugación/uso de tener, ser, estar, hacer

Sinopsis de las autoevaluaciones

	11-Aug-01	01-Dec-13	02-Feb-21	01-Nov-22
partic.	4 3.4	3.0	3 3.0	4 4.0
comp.				
progr.	4 3.3	3.0	3 2.5	4 3.7
dific.	4 3.1	2.0	3 2.5	4 3.3
gram.	4 3.1	2.0	4 3.5	4 3.3
voc.	3 3.7	2.0	3 3.5	4 4.0
fon.	4 3.4	4.0	5 5.0	4 4.3
lect.	4 3.4	3.0	4 3.0	4 4.0
aud.	4 3.3	3.0	3 2.5	4 3.7
escri.	4 3.4	4.0	2 2.5	3 3.7
geop.	4 3.1	2.0	3 3.5	3 3.7
conv.	4 3.4	3.0	2 3.0	3 3.3

Comentario
Muy bien.

Page 1 of 2

Fig. 3. Individuele studentenfiche

De samenvatting van de zelfevaluatiefiches (elk onderdeel ervan wordt in de studentenfiche herhaald zodat onmiddellijke herkenning mogelijk is) levert belangrijke informatie voor het leerproces van de student. Zo kan hij per cursusdeel en per aan te leren vaardigheid/attitude zijn progressie of regressie vaststellen gedurende het hele academiejaar. Ook voor de docent is dit onmisbare informatie: als een groot percentage van de studenten de kennis van een bepaald onderdeel, b.v. uitspraak, als tanend bestempelt, moet er dringend ingegrepen worden.

Bovendien kan een student de eigen inschatting van zijn kennis van een bepaald deel vergelijken met de behaalde testresultaten voor dat zelfde onderdeel. Zo kan hij vaststellen of hij zichzelf over- dan wel onderschat. Samen met de opmerkingen van de docent kan dit ertoe leiden dat de student bewust de beslissing neemt meer aandacht te besteden aan bepaalde cursusonderdelen.

Tenslotte kan de student zich op elk niveau vergelijken met het gemiddelde resultaat van de andere studenten, zowel voor het aspect zelfevaluatie als voor de testresultaten, en kan hij als gevolg daarvan zijn leeractiviteiten anders plannen.

c) De Accesapplicatie technisch bekeken

De Accesapplicatie werd ontwikkeld om een zo groot mogelijk toepassingsgebied te bestrijken: dit betekent dat zowel de omgevingstaal als de inhoud door de docent aan zijn behoeften kan worden aangepast en dat het programma ook voor andere dan taalopleidingsonderdelen gebruikt kan worden. In een eerste bestand kunnen alle (sub)tittels vertaald of aangepast worden.

In een tweede bestand worden de testgegevens ingebracht: naam van de test, maximumscore, groep/klas, studiejaar; en ook of een test meetelt voor het totaalresultaat van de permanente evaluatie (Fig. 4).

Een derde bestand omvat een lijst met alle mogelijke opmerkingen over de testen. Deze lijst is niet beperkend en kan door de docent vrij worden aangevuld.

Prueba principal	Descripción	Máximo	Grupo	Curso	Orden	Examen
☐	Ortografía I (10 pt)	10	1	1K	1	☐
☐	Ortografía II (10 pt)	10	1	1K	2	☐
☐	Pronunciación (10 pt)	10	1	1K	3	☐
☐	Test de control, Gramática (20 pt)	20	1	1K	4	☐
☐	Gramática, "completa" (8 pt)	8	1	1K	5	☐
☐	Gramática, "ej. semi-libre" (3 pt)	3	1	1K	6	☐
☐	Gramática, "ej. libre" (9 pt)	9	1	1K	7	☐
☐	Test de control, Vocab. (15 pt)	15	1	1K	8	☐
☐	Test de control, Geopol. (5 pt)	5	1	1K	9	☐
☐	Test de control, Ortografía (15 pt)	15	1	1K	10	☐
☐	Vocabulario I (10 pt)	10	1	1K	11	☐
☐		0			0	☐

Fig. 4. Accesapplicatie: bestand testgegevens

Het vierde bestand is de lijst van alle zelfevaluatieonderdelen, die net als de vorige bestanden door de docent kan worden aangevuld en gewijzigd.

Voor het ingeven van de testresultaten typt de docent de naam van de student in, waarna onmiddellijk automatisch alle nodige invulvelden verschijnen: de testen die door de groep/klas werden afgelegd en de velden voor de zelfevaluatie. Tijdens het invoeren van de resultaten worden ook telkens de gemiddelde groepsresultaten aangepast.

Voor de feedback die op de studentenfiche zal verschijnen, maakt de docent een keuze uit de vooraf ingegeven commentaren (scroll bar), of kan hij nieuwe commentaar manueel toevoegen.

Het ingeven van de resultaten van de zelfevaluaties gebeurt nu nog manueel door de docent met automatische berekening van de gemiddelden en medianen, maar zal – zoals reeds vermeld – in de nabije toekomst door de studenten zelf via het intranet kunnen gebeuren.

Evaluatie

Hoewel de evaluatie van de cursus al gedeeltelijk plaatsvindt door middel van de zelf-evaluatiefiches, wordt er bijzondere aandacht besteed aan een algemene evaluatie van het opleidingsonderdeel aan het einde van het academiejaar (Fig. 5) Deze eindevaluatie is anoniem maar de student vult wel (bij benadering) het behaalde resultaat van de permanente evaluatie in.

Lessius
HOGESCHOOL

Evaluación del curso de español

Año académico: 20. - 20.

Cursu: 1KV-1KN-1KA-2KV-2KN-2KA-1LN-1LA-2LN-2LA

Grupo de lengua:

Resultado aproximado de la evaluación permanente: no sé 40% 40-50% 50-70% 70-90% 100%

		cantidad (1=demasiado poco, 3= ok, 5= demasiado)	calidad (A= está muy bien, C=suficiente, E= está muy mal)
1	mi participación en la clase (opcional) comentario personal:		
2	mi trabajo en casa (opcional) comentario personal:		
3	mis progresos en español (opcional) comentario personal:		
4	la parte gramatical en "M@estro" (opcional) comentario personal:		
5	la parte de vocabulario en "M@estro" (opcional) comentario personal:		
6	la parte dedicada a la pronunciación (opcional) comentario personal:		
7	la parte dedicada a la lectura (opcional) comentario personal:		
8	la parte dedicada a la audición (opcional) comentario personal:		
9	la parte dedicada a la escritura (opcional) comentario personal:		
10	la parte dedicada a la geopolítica (opcional) comentario personal:		
11	la parte dedicada a las conversaciones (opcional) comentario personal:		
12	las autoevaluaciones (opcional) comentario personal:		
13	ficha personal (opcional) comentario personal:		
14	carácter práctico del curso (opcional) comentario personal:		
15	tareas de fonética		

Fig. 5. Deel 1 van de vragenlijst van de eindevaluatie

In de evaluatie wordt gevraagd zowel een kwalitatieve als een kwantitatieve score toe te kennen, indien mogelijk met een verduidelijking. De eindevaluatie omvat de volgende aspecten:

- houding van de student tegenover zijn leerproces (participatie, inspanning buiten de aula);
- behandeling van elk cursusonderdeel (grammatica, woordenschat, uitspraak, begrijpen van mondelinge en schriftelijke taal, leesvaardigheid, geopolitiek, communicatie);
- de (zelf)evaluatie;
- de zelfstudieaspecten (uitspraakcassette, internetoefeningen, taken);
- de relatie met de docent (contact, begeleiding, medezeggenschap);
- nieuwe leerstrategieën en attitudes (kritisch leren zijn, mening leren uiten, enz.);
- een beoordeling van de totale cursus;
- een algemene beoordeling van de docent.

evaluación del curso de español p. 2

	cantidad (1=distraído poco, 3=ok, 5=demasiado)	calidad (A=está muy bien, C=adecuada, E=está muy mal)
(opcional) comentario personal:		
16 tareas de vocabulario (opcional) comentario personal:		
17 tareas de gramática (opcional) comentario personal:		
18 tareas comunicativas (opcional) comentario personal:		
19 tareas de geopolítica (opcional) comentario personal:		
20 contacto con el profesor / la -a (opcional) comentario personal:		
21 asistencia del profesor / la -a (opcional) comentario personal:		
22 cohesión (opcional) comentario personal:	(+) A B C D E (-)	
23 "he aprendido a aprender mejor" (opcional) comentario personal:	(+) A B C D E (-)	
24 "he aprendido a conocerme mejor" (opcional) comentario personal:	(+) A B C D E (-)	
25 "he aprendido a trabajar en grupo" (opcional) comentario personal:	(+) A B C D E (-)	
26 "he aprendido a ser más crítico" (opcional) comentario personal:	(+) A B C D E (-)	
27 "he aprendido a dar mi opinión" (opcional) comentario personal:	(+) A B C D E (-)	
28 nota general para el curso (opcional) comentario personal:	(+) A B C D E (-)	
29 nota general para el profesor / la -a (opcional) comentario personal:	(+) A B C D E (-)	

Fig. 6. Deel 2 van de vragenlijst van de eindevaluatie

De resultaten van deze anonieme evaluaties worden statistisch verwerkt en besproken door de vakgroep. Op basis van de resultaten worden jaarlijks wijzigingen in de cursus of de aanpak doorgevoerd. Zo stuurt de student niet alleen zijn eigen leerproces maar ook nog dat van zijn medestudenten en van zijn “opvolgers”. De geleidelijke transfer van de controle van het leerproces van begeleider naar student is daarmee afgerond. De voorbije jaren hebben wij bijvoorbeeld op vraag van de studenten het aantal grammatica-oefeningen, de structuur van de lessen en de uitwerking van het luik “geopolitiek” aangepast. Voor de rest wordt het opleidingsonderdeel als zeer positief ervaren en stellen wij ook gaandeweg een gevoelige verbetering van het communicatieve en vooral attitudele niveau van onze studenten vast. Ook voor onszelf is het trouwens aangenaamer werken.

De problemen die M@estro ons de voorbije jaren opgeleverd heeft, zijn vooral de volgende:

- desoriëntatie bij een aantal studenten: bijna alle studenten kennen tot nu toe alleen een traditionele aanpak van het taalonderricht; het vergt tijd om hen de voordelen van een andere aanpak te doen inzien, die soms wat chaotisch kan overkomen in tegenstelling tot de traditionele indeling in de blokken “tekst”, “woordenschat”, “grammatica” en “oefeningen”; daarom hebben wij onze lessen duidelijker gestructureerd, schrijven we die structuur op het bord en grijpen we ernaar terug telkens we “iets anders” gaan doen;
- de meeste studenten willen meer traditionele grammatica- en woordenschat-oefeningen; die lassen we dan wat meer in, binnen en buiten de lessen, maar steeds met een communicatief en/of geopolitiek staartje eraan;
- wij beschikken voorlopig niet over een modern talenpracticum, waardoor we kansen missen om, bijvoorbeeld, de studenten makkelijker per twee te laten werken;
- het programma “Licentiaat Handelswetenschappen” loopt ook 's avonds voor werkstudenten, wat een totaal andere aanpak vergt; nochtans zouden wij ook hun officieel dezelfde materie moeten bijbrengen;
- op deze manier is het enerzijds wel aangenaamer werken, maar op bepaalde vlakken ook arbeidsintensiever; men moet daarom soms andere keuzes maken inzake het belang en het gewicht van de verscheidene deelaspecten van het takenpakket.

Conclusie

Uit onze ervaring blijkt dat vandaag de dag een taalopleidingsonderdeel best aan de volgende criteria voldoet: modulair en geïntegreerd; communicatief; aangepast aan publiek en individu; taakgericht; aangenaam; met bijzondere aandacht voor cognitieve en meta-cognitieve strategieën; met een systeem van motiverende permanente evaluatie; met begeleide zelfstudie.

Voor het opleidingsonderdeel Spaans binnen de opleiding Handelswetenschappen aan de Lessius Hogeschool hebben wij daarom een curriculum en een aantal tools uitgewerkt om met traditionele en elektronische middelen aan deze criteria te proberen te voldoen. Om de rentabiliteit van het leerproces collectief en individueel te meten hebben we daarbinnen ook een module ontworpen waardoor de studenten – individueel en collectief – hun resultaten geconfronteerd en besproken zien tegenover de achtergrond

van hun periodieke zelfevaluatie van de vooruitgang van hun kennis en attitudes. Daarmee leert de student uiteindelijk zijn eigen leerproces te sturen, alsook dat van de studenten die na hem hetzelfde opleidingsonderdeel zullen volgen. Immers, de docenten sturen op basis van deze evaluaties uiteindelijk ook de hele methode bij.

De applicatie zelf kan, mits het tekenen van een overeenkomst, ook gebruikt worden door andere instellingen. Voor meer informatie kunt u trouwens terecht op de website of bij de auteurs.

Kris Buyse, doctor in de Romaanse talen
Lessius Hogeschool en K.U.Leuven
kris.buyse@arts.kuleuven.ac.be

Gitta Torfs, licentiaat vertaler
Lessius Hogeschool
gitta.torfs@lessius-ho.be

<http://web.lessius-ho.be/website/index.cfm/fuseaction/page/page/491>

Bibliografie

- Buyse, K., 1998, *¿Cómo enseñar la pronunciación de una lengua extranjera?*, N. DELBECQUE & C. DE PAEPE (eds.), *Estudios en honor del profesor Josse de Kock*, Symbolae Facultatis Litterarum Lovaniensis - Series A - Volume 25. Leuven: Universitaire Pers.
- Buyse K. & Torfs G., 1998, *Magister: el tutor electrónico de la Handelshogeschool. Un programa de "auto-estudio guiado" en un curso de español interactivo*, Actas del congreso de Asele 1998 (p. 923-933)
- Torfs G., 1997, *Las estrategias de aprendizaje en el marco de las teorías cognitivas: implicaciones para el desarrollo de software educativo*, Actas del congreso de ASELE 1997 (p. 897-902)
- Vermunt J., 1992, *Leerstijlen en sturen van leerprocessen in het hoger onderwijs – Naar procesgerichte instructie in zelfstandig denken*, Amsterdam, Swets & Zeitlinger B.V.